

*

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

1285

Plk prof.dr. hab. Stanisław KOZIEJ

POLSKA POLITYKA OBRONNA

1

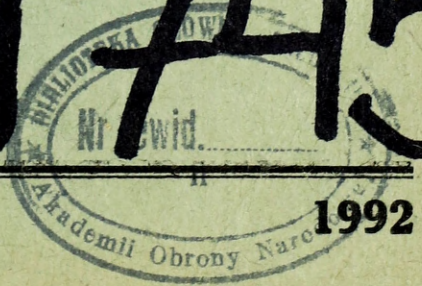
Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/1848

05-001848-001-0

59745

WARSZAWA

SIERPIEŃ

1992

Niepodległych Państw na obszar naszego kraju. W razie skrajnie niebezpiecznego rozwoju sytuacji politycznej na terytorium byłego ZSRR, wojska te mogą być gwałtownie ściągane do kraju nawet przez różnych dysponentów. Mogłoby to wiązać się z niekontrolowanym przemarszem przez nasze terytorium mas wojska, przy czym z pewnością wojska trudnego w dowodzeniu, a nawet zrewoltowanego. Nie można nawet wykluczyć ewentualności wzajemnych starć zbrojnych między poszczególnymi zgrupowaniami.

Polska - jako członek ONZ, KBWE i w dalszej perspektywie po włączeniu się w struktury wspólnego bezpieczeństwa /NATO, euroatlantycki system bezpieczeństwa/ - może także uczestniczyć w jakiejś formie w likwidacji konfliktów wojennych poza swoimi granicami /w Europie lub poza kontynentem europejskim/, w życiowo ważnych dla całej wspólnoty rejonach. Obszar Polski może być w takiej sytuacji obiektem wzmożonego oddziaływania terrorystycznego.

II. PROGRAM PRZECIWSZTAWIANIA SIĘ ZAGROŻENIOM WOJENNYM

1. Zapobieganie konfliktom wojennym

Za najlepszą strategię obronności Polska uznaje zapobieganie konfliktom wojennym. Dlatego opowiadamy się za działaniami zmierzającymi do zbudowania w przyszłości euroatlantyckiego systemu wspólnego bezpieczeństwa, który bazując na pozytywnych doświadczeniach Europy Zachodniej, objąłby wszystkie państwa uczestniczące w procesie KBWE. System ten powinien być tak skonstruowany, powiązania między jego uczestnikami powinny mieć taki charakter, aby każda próba naruszenia wspólnie uznanego za pożądany stan rzeczy spotykała się natychmiast z przeciwdziałaniem pozostałych państw i systemu w całości.

potencjalne zagrożenie czterema rodzajami konfliktów wojennych,
/szkic nr 2/:

Na pierwszym miejscu należy postawić potencjalne zagrożenie lokalnym, ograniczonym konfliktem wojennym, głównie na tle sprzeczności narodowościowych. Może on być próbą militarnego rozstrzygnięcia spornego problemu metodą tworzenia faktów dokonanych, przez przeprowadzenie błyskawicznej i na ograniczoną /co do sił i przestrzeni/ skalę akcji zbrojnej. Inwazja taka może oczywiście mieć na celu aneksję części terytorium Polski, lecz bardziej prawdopodobne mogą być rajdy lądowe lub powietrzno-lądowe będące jedynie próbą czasowej zbrojnej interwencji na rzecz mniejszości narodowej w Polsce lub też reakcją zewnętrzną na swoje wewnętrzne problemy z mniejszością polską. Konflikt taki charakteryzować się może szczególnym znaczeniem obustronnie prowadzonych różnorodnych działań specjalnych oraz bardzo zmiennym nasileniem działań zbrojnych. Mogą one mieć charakter dywersji, potyczek przygranicznych aż do operacji na pełną skalę włącznie. W rozstrzyganiu tego typu konfliktów, we wszystkich ich fazach, a zwłaszcza w fazie początkowej i końcowej, bardzo istotną rolę mogą odegrać zabiegi dyplomatyczne.

Bardzo mało prawdopodobne, choć nie dające się w pełni wykluczyć, jest zagrożenie wojną na dużą skalę w obronie w ogóle istnienia Polski. Byłaby to wojna o dużym natężeniu, angażująca totalnie cały naród i jego potencjał materialno, duchowy, w tym potencjał militarny. Wojna taka charakteryzowałaby się działaniem w warunkach zdecydowanej przewagi przeciwnika oraz zbrojnego oddziaływania jednocześnie na całe terytorium kraju.

Specyficzny rodzaj potencjalnego zagrożenia dla Polski stwarza fakt pobytu wojsk poradzieckich w Polsce i w Niemczech. Może to grozić przeniesieniem wewnętrznego konfliktu we Wspólnocie

państwa w nim uczestniczące. Sprzeczności między tymi państwami byłyby zatem rozstrzygane wewnątrz systemu, z pomocą, a także w razie konieczności pod presją innych państw - członków tego systemu.

Główną rolę w kształtowaniu nowej, przyszłej Europy i systemu wspólnego bezpieczeństwa ogólnoeuropejskiego odgrywać będą bez wątpienia: USA, państwa i organizacje zachodnioeuropejskie /EWG, NATO/ oraz proces KBEW. Obszarem najbardziej istotnych i intensywnych przeobrażeń będzie zaś Europa Wschodnia i Środkowa. Szczególne znaczenie dla Polski będzie mieć krystalizowanie się sytuacji polityczno-militarnej bezpośrednio za wschodnią granicą.

Niezależnie od kierunku i tempa rozwoju sytuacji polityczno-militarnej nadal istnieć będą w Europie potencjalne źródła napięć politycznych, mogące wywołać kryzysy grożące przekształceniem się w konflikty wojenne. Polska nie traktuje żadnego ze swoich sąsiadów, ani też żadnego innego państwa, jako wroga, celowo przygotowującego się do zbrojnej z nami rozprawy. Nie możemy jednak nie uwzględniać obiektywnych, niezależnych nawet od woli politycznej poszczególnych państw, przesłanek potencjalnego zagrożenia wojennego.

Te obiektywne przesłanki, typowe właśnie dla Europy Wschodniej i Środkowej, tkwią przede wszystkim w sprzecznościach narodowościowych, w niewygaszonych i co pewien czas odżywających nacjonalizmach. Ujawniają się one zwłaszcza na tle mniejszości narodowych w powstających niezależnych państwach tej części Europy. Napięcia z tym związane mogą być głównym źródłem kryzysów wewnętrznych i międzynarodowych oraz zagrożeń wojennych, w tym zagrożeń dla bezpieczeństwa Polski.

Ocena możliwego rozwoju sytuacji polityczno-militarnej w latach dziewięćdziesiątych wskazuje, że Polska musi uwzględniać

I. OCENA POLITYCZNO-MILITARNYCH WARUNKÓW BEZPIECZEŃSTWA POLSKI W LATACH DZIEWIĘDZIESIĄTYCH

Jeszcze do niedawna dominującą cechą polityczno-militarnej struktury Europy była jej dwublokowość. Zmiany zainicjowane w Europie Środkowej, w co niewątpliwie istotny wkład wniosła Polska, pociągnęły za sobą ewolucję w skali całej Europy. Najważniejsze znaczenie dla dalszego rozwoju sytuacji polityczno-militarnej w Europie mają niewątpliwie takie czynniki, jak:

- odrzucenie komunizmu przez państwa środkowoeuropejskie i rozpoczęcie przez nie budowy demokratycznych struktur politycznych i gospodarczych;
- rozpad Układu Warszawskiego i Związku Radzieckiego;
- zjednoczenie Niemiec;
- powstanie nowych, narodowych państw w Europie Wschodniej i Południowej;
- sukcesywne poszerzanie współpracy ogólnoeuropejskiej i euroatlantyckiej oraz dążenie do zdynamizowania instytucji międzynarodowych /ONZ, KBWE, EWG, UZE/.

Analizując obecną sytuację w Europie i dające się zauważyć tendencje jej rozwoju można stwierdzić, że w latach dziewięćdziesiątych Europa będzie najprawdopodobniej zmierzać do osłabienia i eliminowania różnorodnych barier i granic istniejących dotąd między państwami, grupami państw i narodami. Można przewidywać stopniowe ewolucyjne tworzenie jakościowo nowego, euroatlantyckiego systemu wspólnego bezpieczeństwa. O ile poprzednia struktura polityczno-militarna Europy prowadziła do jej dezintegracji, bazowała na wyszukiwaniu lub wręcz tworzeniu przeciwności wewnątrz Europy, to przyszłościowa wizja euroatlantyckiego systemu wspólnego bezpieczeństwa będzie systemem integrującym

WSTĘP

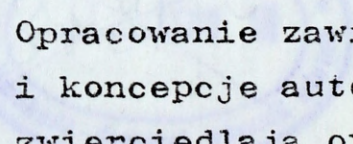
Polska dokonuje radykalnej przebudowy ustrojowej we wszystkich sferach życia politycznego, gospodarczego, społecznego, intelektualnego. Dotyczy to w całej rozciągłości także polityki obronnej, a w tym problemów wojskowych. Zmiany te wynikają z ewolucji czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Niewątpliwie decydujący wpływ na kierunki, charakter i tempo zmian ma to, że Polska znajduje się w fazie zmiany dotychczasowego systemu totalitarnego na demokratyczny. Doświadczeń w tym względzie nie ma.

Jest to zadanie i działanie pionierskie. Odczuwamy to na każdym kroku, także w dziedzinie wojskowej.

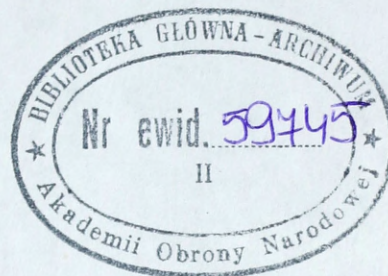
W niniejszym referacie chciałbym podzielić się refleksjami na temat polskiej polityki obronnej. Skupię się przy tym głównie na zagadnieniach wojskowych, chociaż polityka obronna obejmuje dużo szerszy zakres problemów. W Polsce kończymy obecnie intensywne prace koncepcyjne nad przebudową naszego potencjału militarnego. Pracują specjalne komisje, odbywają się różne narady i konferencje naukowe. Wszystko to zmierza do sprecyzowania doktryny bezpieczeństwa państwa oraz nowego modelu sił zbrojnych.

Ponieważ ostateczne decyzje jeszcze nie zapadły, w swoim referacie postaram się przedstawić różne warianty diskutowanych rozwiązań. Będzie to oczywiście moja indywidualna ocena, jednego z oficerów Wojska Polskiego, pracownika naukowego uczelni wojskowej. Niekoniecznie musi odzwierciedlać oficjalne stanowisko naszych władz wojskowych.

Rozpocznę od ogólnego stwierdzenia, że polityka obronna - jako jedna z głównych funkcji każdego państwa - ma na celu zapewnienie bezpiecznego i godnego życia narodu jako całości i wszystkich jego obywateli z osobna oraz zagwarantowanie

Opracowanie zawiera osobiste oceny, poglądy
i koncepcje autora, które niekoniecznie od-
zwierciedlają oficjalne stanowisko Akademii
Obrony Narodowej, Sztabu Generalnego WP i
Ministerstwa Obrony Narodowej

Płk prof.dr hab. Stanisław KOZIEJ

POLSKA POLITYKA OBRONNA

1

suwerennego bytu państwowego w istniejących granicach i przyjętym przez naród systemie ustrojowym. Zakłada się, że obowiązujące w naszym kraju podstawowe zasady i sposoby spełniania tej funkcji zostaną zawarte w doktrynie obronności /obronnej/ Rzeczypospolitej Polskiej. Trwają obecnie prace nad ostatecznym kształtem tej doktryny, która zawierać będzie podstawy polskiej polityki obronnej.

Doktryna będzie konkretyzować postanowienia konstytucyjne w dziedzinie bezpieczeństwa. Naczelny cel przygotowywanej koncepcji doktrynalnej podporządkowany jest polskiej racji stanu, a jej treść bazuje na najwyższych wartościach narodowych, etosie społecznych ruchów demokratycznych i niepodległościowych tworzących nową rzeczywistość oraz uwzględnia polskie realia polityczne, ekonomiczne i militarne. Jako koncepcja prakseologiczna, mająca nakreślać program działania państwa w dziedzinie obronności /bezpieczeństwa/, doktryna ta musi odnosić się do trzech podstawowych składników każdego działania, jakimi są: warunki, cele oraz środki. Dlatego podobnie jak każda inna polityka obronna również nasza musi rozstrzygnąć trzy główne problemy, jakimi są /szkic nr 1/:

- pierwszy - ocena warunków bezpieczeństwa Polski, w tym zwłaszcza sprecyzowanie możliwych zagrożeń wojennych;

- drugi - program /zestaw celów i zadań/ przeciwstawienie się potencjalnym zagrożeniom wojennym, w tym zapobieganie wybuchowi konfliktu wojennego oraz - gdyby to się nie udało - strategiczna koncepcja skutecznego prowadzenia działań wojennych;

- trzeci - ustalenie sił i środków niezbędnych do realizacji powyższego programu, czyli składu i struktury systemu obronnego państwa, w tym zwłaszcza jego sił zbrojnych.

Dalsze rozważania o polskiej polityce obronnej przedstawię w takim właśnie ujęciu.

Chcemy uczestniczyć w tworzeniu takiego systemu przez stopniową integrację z istniejącymi strukturami zachodnioeuropejskimi, w tym EWG i NATO.

Do czasu zbudowania systemu wspólnego bezpieczeństwa Polska będzie prowadzić samodzielną politykę obronną w pełni zgodną z podstawowymi normami prawa międzynarodowego, postanowieniami Karty Narodów Zjednoczonych i innych umów międzynarodowych, w tym ustaleniami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Za szczególnie istotne uznajemy kierowanie się zasadami nienaruszalności istniejących w Europie granic, suwerenności, nieingerencji w sprawy wewnętrzne, wyrzeczenia się użycia lub groźby użycia siły. W zapewnieniu bezpieczeństwa chcemy ściśle współpracować z wszystkimi sąsiadami, nie zamierzając jednakże zawiązywać bezpośrednich sojuszy militarnych z jednym z sąsiadów przeciwko innemu. Sąsiedzką i regionalną /zwłaszcza z Czechami, Słowacją i Węgrami/ współpracę w dziedzinie polityki obronnej traktujemy jako tworzenie lepszych możliwości wspólnego włączenia się w przyszły euroatlantycki system wspólnego bezpieczeństwa.

Chcemy rozwijać wielopłaszczyznowe zbliżenie polsko-niemieckie, mogące być jednym z najważniejszych w latach dziewięćdziesiątych czynnikami sukcesywnego, idącego z zachodu na wschód, i ostatecznego wygaszania w Europie ognisk potencjalnych zagrożeń wojennych. Za wyjątkowo ważne dla bezpieczeństwa Polski oraz jako istotny wkład w zwiększanie poczucia bezpieczeństwa w całej Europie uznajemy ustanowienie i kształtowanie takich stosunków z odrodzonymi państwami za naszą wschodnią granicą / Ukrainą, Białorusią, Litwą/ oraz z Rosją, które zapobiegałoby pojawianiu się groźnych dla pokoju sytuacji konfliktowych.

Za jeden z podstawowych warunków minimalizowania zagrożeń wojennych uznajemy eliminowanie uprzedzeń, obaw, niepewności

i atmosfery wzajemnych podejrzeń w dziedzinie wojskowej, a tym samym wzrost jawności i przez to zaufania międzynarodowego w tej sferze. Opowiadamy się za opracowaniem i przyjęciem przez wszystkie państwa europejskie modelu niekonfrontacyjnej doktryny militarnej, zakładającej zwiększenie poczucia bezpieczeństwa nie tylko danego państwa, ale również bezpieczeństwa ogólnego, zwłaszcza bezpieczeństwa państw sąsiednich.

Popieramy wszelkie inicjatywy rozbrojeniowe, zamierzając aktywnie w nich uczestniczyć. Uważamy za zasadne dążenie do tego, aby liczebność sił zbrojnych państwa europejskiego nie przekraczała 0,5% ludności danego kraju. Za godną rozwijania uznajemy ideę tworzenia wielonarodowych sił zbrojnych. Wyrażamy gotowość utworzenia mieszanych jednostek wojskowych wspólnie z naszymi sąsiadami.

Pragniemy rozwijać ściśle kontakty wojskowe z wszystkimi zainteresowanymi tym państwami. Opowiadamy się za wzbogacaniem dotychczasowych form wojskowej współpracy naukowej, szkoleniowej, kulturalnej. Jesteśmy zainteresowani wspólnymi konferencjami, wymianą studentów i wykładowców wojskowych, pełnym umożliwieniem wzajemnych kontroli i inspekcji, czy też wreszcie organizowaniem wspólnych manewrów.

W eliminowaniu źródeł potencjalnych konfliktów wojennych dużą rolę przypisujemy innym, poza polityczną i militarną, dziedzinom ludzkiej aktywności. Dążymy do rozszerzenia współpracy ekonomicznej, przeciwstawiamy się stosowaniu dyskryminacyjnych ograniczeń w tej dziedzinie i wykorzystywaniu przewagi gospodarczej do narzucania swej woli innym państwom. Uznajemy, że partnerstwo ekonomiczne na arenie międzynarodowej oraz zdrowa gospodarka rynkowa wewnątrz kraju są istotnymi czynnikami stabilizacji politycznej zmniejszającej bezpieczeństwo konfrontacji militarnej.

Polska opowiada się za ułatwianiem wszelkich kontaktów międzyludzkich, zapewniających swobodny przepływ informacji, przekazywanie doświadczeń, przenikanie kultur, nawiązywanie racjonalnych i emocjonalnych przyjaźni indywidualnych i grupowych, prowadzących do eliminowania uprzedzeń nacjonalistycznych. Uważamy, że w tej dziedzinie główną rolę odgrywać powinny różne organizacje społeczne, kulturalne, naukowe, oświatowe, religijne itp. Ważne zadanie, jakie przed nami stoi, to kształtowanie postaw i postępowania indywidualnego i zbiorowego zgodnych z wartościami ogólnoludzkimi, kształtowanie propokojowej świadomości indywidualnej i społecznej.

2. Koncepcja prowadzenia działań wojennych

Jeśli nie udałoby się zapobiec konfliktowi wojennemu, Polska jest zdecydowana przeciwstawić się każdej próbie agresji, dążąc do rozstrzygnięcia konfliktu za pomocą działań zbrojnych, dyplomatycznych i specjalnych, przy jednoczesnym zapewnieniu ciągłego funkcjonowania państwa i życia narodu w warunkach wojny.

2.1. Zadania sił zbrojnych

Ze względu na zróżnicowanie zagrożeń wojennych różne będą również cele strategiczne i zadania operacyjne sił zbrojnych na wypadek wojny. Poprzednio głównym wyznacznikiem tych zadań było uczestnictwo w Układzie Warszawskim. Zadania operacyjne Wojska Polskiego były częścią zadań koalicyjnego zgrupowania wojsk na teatrze działań wojennych. O ich właściwości przesądzało geostrategiczne usytuowanie Polski w Układzie Warszawskim oraz miejsce naszych sił zbrojnych w jego strukturze militarnej. Najogólniej rzecz biorąc zadania Wojska Polskiego polegały na udziale w potężnej operacji koalicyjnej, charakteryzującej się zmasowanym użyciem wojsk, dużym nasyceniem sprzętu, rozbudowaną infrastrukturą

dominującym znaczeniem czynnika ognia. Nie ulega wątpliwości, że w warunkach samodzielności obronnej - a w przyszłości w ramach systemu wspólnego bezpieczeństwa - taki właśnie model operacji militarnych staje się nieaktualny.

Celem strategicznym Polski w razie lokalnej agresji przeciwnika, dokonanej na jednym z kierunków operacyjnych, będzie jak najszybsze rozstrzygnięcie konfliktu, aby nie dopuścić do długotrwałego wyniszczenia kraju. Dla osiągnięcia tego celu konieczne będzie przeprowadzenie operacji obronno-zaczepeknej, obejmującej zlokalizowanie, zatrzymanie i rozbitcie nieprzyjacielskiego zgrupowania inwazyjnego /rajdowego, desantowego/. Jeżeli będzie to konflikt o małej intensywności zbrojnego oddziaływania ze strony przeciwnika, likwidowanie go może obejmować prowadzenie jedynie działań osłonowych, rajdowych, patrolowych, antyterrorystycznych itp.

W wypadku wojny totalnej z wielkim mocarstwem Polska nie miałaby szans samodzielnego zwycięstwa w otwartej walce zbrojnej. Celem strategicznym byłoby wówczas stawianie jak najdłużej zorganizowanego oporu, aby zadać maksymalne straty agresorowi, zademonstrować determinację obronną i zyskać czas na stosowną kontrakcję międzynarodową. Siły zbrojne w takich warunkach powinny zorganizować obronę strategiczną obejmującą manewrowe operacje obronne sił pierwszego rzutu i bitwę obronną na strategicznej rubieży obronnej. W ostateczności mogą być zmuszone przechodzić do działań nieregularnych i wtopienia się w powszechny ruch oporu całego narodu na terytorium okupowanym przez przeciwnika.

W razie zaistnienia konieczności neutralizowania zagrożenia ze strony wojsk poradzieckich znajdujących się w Niemczech nasze siły zbrojne powinny być gotowe - w zależności od sytuacji i decyzji politycznej - po pierwsze: do zablokowania zachodniej granicy i uniemożliwienia niekontrolowanego wejścia tych wojsk na terytorium

Polski albo też po drugie: do operacyjnego konwojowania zorganizowanych zgrupowań, aby zapewnić ich jak najszybsze i bezkolizyjne przegrupowanie przez obszar kraju. Niezbędne może okazać się także dozorowanie, internowanie, a nawet blokowanie i rozbicie niektórych zgrupowań, które chciałyby samodzielnie, wbrew decyzjom swoich przełożonych i władz polskich, przebywać w wybranych przez siebie rejonach i miejscowościach.

Wojsko Polskie w latach dziewięćdziesiątych musi być także gotowe do wydzielenia zgrupowań o różnym składzie do sił międzynarodowych w celu wykonywania różnych zadań operacyjnych poza granicami kraju. Mogą to być misje pokojowe w celu utrzymania pokoju, jak i ekspedycje zbrojne - mające na celu zaprowadzenie pokoju /likwidację konfliktu zbrojnego/.

Takie rodzaje zadań operacyjnych stawiają jakościowo nowe wymagania wobec rodzajów i sposobów prowadzenia operacji przez nasze siły zbrojne. Model operacji lat dziewięćdziesiątych musi w swoich podstawowych założeniach być radykalnie odmienny od modelu ukształtowanego przez poprzednią, koalicyjną doktrynę. Zakładała ona prowadzenie dużych "ciężkich" bitew z gigantycznymi pojedynkami ogniowymi, wyniszczającymi nie tylko wojska, ale i terytorium na którym byłyby prowadzone. Dlatego model przyszłej operacji wojsk polskich można umownie określić mianem "operacji o zmniejszonej intensywności ogniowej" albo też "lekką operacją manewrową". Jej myślą przewodnią powinno być maksymalne unikanie - na ile się tylko da - zniszczenia własnego kraju w wyniku działań wojennych; strat w ludności cywilnej, zniszczenia dóbr materialnych i kulturowych narodu. Ideałem, do którego powinno się dążyć, jest ograniczenie skutków działań wojennych prowadzonych na własnym terytorium w miarę możliwości jedynie do sfery militarnej. Tak więc za podstawowe wymagania wobec nowego modelu operacji można

przyjąć /szkic nr 3/:

a/ po pierwsze - maksymalizację efektów operacyjnych, co może wyrazić się bądź to w szybkości likwidacji lokalnego zatargu zbrojnego, bądź to w szybkości i skuteczności neutralizowania zagrożenia ze strony wojsk obcych znajdujących się na naszym terytorium, bądź też wreszcie w długotrwałości zorganizowanego zbrojnego przeciwstawiania się zdecydowanie przeważającemu przeciwnikowi;

b/ po drugie - minimalizację destrukcyjnego wpływu działań zbrojnych na otoczenie /ludność i środowisko/.

W sumie koncepcja lekkiej operacji manewrowej/o zmniejszonej intensywności ogniowej/zakłada przywrócenie zakłóconej w dotychczasowym modelu harmonii między czynnikami ruchu, ognia i informacji. Poprzednio, w modelu koalicyjnym, wobec uwzględniania operacji prowadzonych głównie poza terytorium własnego kraju, mógł zdecydowanie dominować czynnik ognia. Teraz już w żadnym wypadku nie możemy szukać rozstrzygnięcia w gigantycznych pojedynkach ogniowych. Zamiast wyniszczających bitew nowy model operacji przewiduje większą liczbę mniejszych, raczej krótkotrwałych starć w postaci przygotowanych w wyniku manewru nagłych, zaskakujących i precyzyjnych uderzeń, zakończonych szybkim wyjściem z walki w celu przeprowadzenia manewru przygotowującego korzystne warunki do kolejnego starcia. Dlatego osnową operacji musi być manewr, mający oczywiście oparcie w silnym oporze wojsk w newralgicznych rejonach oraz uzupełniony precyzyjnym ogniem niszczącym obiekty wojskowe przeciwnika i destrukcyjnym oddziaływaniem informacyjnym /fortel, mylenie, obezwładnianie radioelektroniczne itp./ na jego systemy informacyjne / dowodzenia, rozpoznania, WRE i łączności/.

2.2. Zadania pozamilitarne

Oczywiście równoległe ze zbrojnym przeciwstawianiem się agresji zakładamy zintensyfikowanie w czasie wojny polskiej polityki zagranicznej mającej na celu doprowadzenie do rozstrzygnięcia trwającego konfliktu. Główną w tym rolę odgrywać będzie dyplomacja skoordynowana z międzynarodową działalnością w sferze ekonomicznej i militarnej. Polska odwoływać się będzie przede wszystkim do ogólnoświatowych i europejskich organizacji i autorytetów międzynarodowych, do państw zaprzyjaźnionych, do międzynarodowej opinii publicznej w celu obiektywnego osądzenia zaistniałej sytuacji i zyskania wymiernej pomocy w jej rozwiązaniu. Zamierzamy również cały czas szukać możliwości wygaszenia konfliktu w bezpośrednich kontaktach dyplomatycznych z przeciwnikiem. Oczekujemy, że może to być skuteczne postępowanie, zwłaszcza w warunkach lokalnego konfliktu wojennego, o zmiennym /"falującym"/ nasileniu działań zbrojnych, a także w neutralizowaniu zagrożenia ze strony wojsk obcych znajdujących się na naszym terytorium.

Wśród pozazbrojnych form oddziaływań na przeciwnika w czasie wojny szczególną rolę odgrywa wywiad i działania sił specjalnych. Zdobywanie wyprzedzająco informacji o przeciwniku, o jego siłach i zamiarach, oraz dezorganizowanie jego działań, osłabianie od wewnątrz jego woli i możliwości prowadzenia wojny - są niewątpliwie ważnymi czynnikami strategicznymi, mogącymi w istotny sposób wpłynąć na przebieg i rezultaty zmagania wojennych z agresorem.

W celu zapewnienia funkcjonowania państwa i życia narodu w warunkach wojny konieczna będzie realizacja trzech podstawowych grup zadań:

- a/ ochrona ludności i struktur państwa;
- b/ organizowanie wsparcia sił zbrojnych;

c/ organizowanie zaspakajania materialnych i duchowych potrzeb ludności.

Ochronę ludności i struktur państwa w czasie wojny zapewnia się poprzez przeciwdziałanie penetracji wywiadowczej i sił specjalnych przeciwnika, egzekwowanie przestrzegania prawa i postanowień odnośnych władz administracyjnych i wojskowych, likwidowanie skutków działań wojennych /obrona cywilna/.

Organizowanie wsparcia sił zbrojnych obejmuje zwłaszcza wsparcie administracyjne uzupełniania ich żołnierzami rezerwy i poborowymi, zaopatrywanie w sprzęt techniczny i środki materiałowe, obsługę sprzętu technicznego, pomoc medyczną, wszelkiego rodzaju posługi duchowe i wsparcie moralne.

Organizowanie zaspokajania materialnych i duchowych potrzeb ludności w warunkach wojny wymagać będzie przede wszystkim czuwania nad wielkością i asortymentem produkcji dóbr podstawowego użytku, stosownej do sytuacji w kraju dystrybucji tych dóbr, przestawienia gospodarki na tory wojenne, prowadzenia działalności informacyjnej i kulturalnej integrującej naród wokół realizacji podstawowych zadań czasu wojennego.

III. SYSTEM OBRONNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W celu przeciwdziałania zagrożeniom wojennym w czasie pokoju i realizacji zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych zadań wojennych utrzymuje się i rozwija na czas zagrożenia i wojny system obronny Rzeczypospolitej Polskiej. Jego głównym elementem są siły zbrojne. Wyróżnić można ponadto szereg pozamilitarnych ogniw obronnych oraz system kierowania obronnością.

1. Siły zbrojne

Nowa treść zadań operacyjnych Wojska Polskiego oraz inne niż poprzednio przyjmowaliśmy warunki ich realizacji wymagają bardzo

istotnych zmian w siłach zbrojnych. Dlatego trwają u nas intensywne prace nad nowym modelem wojska. Planuje się zmniejszenie jego liczebności oraz przeobrażenia strukturalne, przesunięcia dyslokacyjne, modernizację techniczną.

Stosownie do umów międzynarodowych, zmieniających się potrzeb operacyjno-strategicznych oraz możliwości ekonomicznych kraju przewidujemy, że w połowie lat dziewięćdziesiątych liczebność Wojska Polskiego zostanie ograniczona do 250 tysięcy żołnierzy w czasie pokoju. Osobiście oceniam, że w razie korzystnego rozwoju sytuacji międzynarodowej i utworzenia euroatlantyckiego systemu wspólnego bezpieczeństwa liczebność sił zbrojnych w każdym kraju europejskim może być zmniejszona do 0,3-0,5% ludności danego kraju. Oznaczałoby to, że u progu XXI wieku Polska mogłaby posiadać armię liczącą około 150 tysięcy żołnierzy.

W latach dziewięćdziesiątych będziemy musieli również przeprowadzić istotną reorganizację sił zbrojnych na szczeblach operacyjnych. Dotychczasowa struktura naszego wojska podporządkowana została bowiem wymaganiom koalicyjnym Układu Warszawskiego. Do udziału w dużej koalicyjnej operacji na Zachodnim Teatrze Działań Wojennych mieliśmy tworzyć wyższy związek operacyjny w postaci frontu, składającego się z dwóch armii ogólnowojskowych i korpusu zmechanizowanego oraz związków i jednostek lotniczych, obrony powietrznej i innych rodzajów wojsk. Marynarka Wojenna miała działać w ramach Zjednoczonej Floty Bałtyckiej. Terytorium kraju podzielone zostało na trzy okręgi wojskowe, przy czym zdecydowaną większość sił zbrojnych rozmieszczono w zachodniej i północnej części kraju. Całość sił zbrojnych była przygotowana do działania wyłącznie na zachodnim kierunku strategicznym.

Teraz sytuacja uległa radykalnej zmianie. Nie jest potrzebne nam duże, ciężkie zgrupowanie operacyjne w postaci frontu. Musimy

mieć wojsko składające się z mniejszych, ale wysoce mobilnych zgrupowań, zdolnych ponadto do działania na różnorodnych kierunkach zagrożenia. Wiele przemawia za tym, że w wojskach lądowych zamiast ociążałej struktury armijno-dywizyjnej bardziej odpowiednia dla naszych warunków powinna okazać się struktura korpuśna na poziomie operacyjnym i struktura brygadowa oraz batalionowa na poziomie taktycznym. Dyskusje na ten temat trwają, prowadzone są badania i doświadczenia podczas ćwiczeń. O ile przejście na strukturę korpuśną może nastąpić stosunkowo łatwo, to zmiany na szczeblach taktycznych muszą trwać niewątpliwie dłużej. Łączą się one bowiem silnie z koniecznością zmian w wyposażeniu technicznym.

Wojsko Polskie składać się będzie z trzech rodzajów sił zbrojnych: wojsk lądowych, sił powietrznych oraz marynarki wojennej /zał nr 4/. Przewiduje się podział obszaru kraju na cztery okręgi wojskowe oraz stopniowe doprowadzanie do w miarę równomiernego rozmieszczenia wojsk na obszarze kraju. Oznacza to praktycznie wzmocnienie wschodnich okręgów wojskowych, tj. Warszawskiego i Krakowskiego.

Wszystkie rodzaje sił zbrojnych składać się będą z dwóch części:

- wojska operacyjne - składające się z jednostek wojskowych wyposażonych w najlepszy sprzęt bojowy /objęty limitami porozumień wiedeńskich/, o wysokim stopniu uzawodowienia;

- wojska obrony terytorialnej - liczące w czasie pokoju ok. 20%, a w czasie wojny ok. 50% całości sił zbrojnych - wyposażone przede wszystkim w lekką broń przeciwpancerną, przeciwlotniczą i strzelecką.

Planujemy utworzenie nowego jakościowo komponentu sił zbrojnych w postaci tzw. Sił Szybkiego Reagowania /czy też wojsk

pierwszej gotowości/. Utworzenie ich traktowane jest obecnie jako zadanie priorytetowe. Ma to być awangardowe zgrupowanie Wojska Polskiego o pełnym ukończeniu, najwyższym stopniu gotowości i zdolności bojowej, w dużym stopniu uzawodowione / służba zawodowa i kontraktowa/. Siły Szybkiego Reagowania przeznaczone byłyby do natychmiastowego działania w każdym miejscu i na każdym kierunku, samodzielnego przeciwstawienia się niespodziewanym lokalnym zagrożeniom, stworzenia warunków do rozwinięcia sił głównych, działania jako odwód strategiczny Naczelnego Dowódcy w czasie wojny oraz udziału w misjach pokojowych i ekspedycjach zbrojnych w składzie sił międzynarodowych. Zakładamy, że Siły Szybkiego Reagowania składać się będą z Brygady Desantowo-Szturmowej /w przyszłości - Brygady Powietrzno-Zmechanizowanej/ 1-2 lekkich brygad zmechanizowanych, pułku śmigłowców bojowych, niezbędnych jednostek dowodzenia i rozpoznania oraz wsparcia i zabezpieczenia.

Nadzwyczaj trudnym zadaniem, jakie oczekuje nas w latach pięćdziesiątych, będzie modernizacja techniczna sił zbrojnych. Obecny stan techniczny wojska oceniamy bardzo krytycznie. W dużej mierze mamy uzbrojenie przestarzałe, o nie najlepszej jakości. Ponadto, stosownie do przewidywanych dawniej w ramach Układu Warszawskiego zadań operacyjnych, jest to występujące w znacznych ilościach uzbrojenie ciężkie, uderzeniowe.

Zgodnie z ustaleniami wiedeńskiej konferencji rozbrojeniowej Polska może posiadać:

- 1730 czołgów;
- 2150 transporterów opancerzonych /w tym 1700 bojowych wozów piechoty/;
- 1610 jednostek artyleryjskich o kalibrze ponad 100mm;
- 130 śmigłowców uzbrojonych w broń raketową;
- 460 samolotów bojowych.

Oznacza to w sumie konieczność zredukowania mniej więcej o połowę podstawowych typów uzbrojenia. Równocześnie z redukcją powinniśmy dokonać reorientacji technicznej naszych sił zbrojnych. Jej myślą przewodnią powinno być przekształcanie dotychczasowej ciężkiej armii, dostosowanej do prowadzenia wielkich, wyniszczających bitew w ramach potężnych, koalicyjnych operacji w wojsko lekkie, wysoce mobilne, zdolne do manewrowego działania samodzielnie i niewielkimi zgrupowaniami na znacznej przestrzeni. Aby to osiągnąć będziemy musieli w latach dziewięćdziesiątych, oprócz planowanych redukcji ilościowych, sukcesywnie zastępować również pozostałe ciężkie uzbrojenie środkami walki charakteryzującymi się przede wszystkim dużą manewrowością i precyzją rażenia. Niezbędne będzie istotne zwiększenie potencjału środków walki radioelektronicznej.

Jednym z kierunków tego rodzaju modernizacji technicznej Wojska Polskiego powinno być np. w wojskach lądowych sukcesywne zastępowanie znacznej liczby czołgów śmigłowcami. Osobiście bowiem uważam, że nawet nie w pełni doskonałe śmigłowce są nam bardziej potrzebne od czołgów. Przekonanie takie wynika z analizy możliwych w przyszłości zadań operacyjnych naszych sił zbrojnych oraz warunków ich wykonywania. Prowadzić to będzie ponadto do pożądanego przekształcenia wojsk lądowych w powietrzno-lądowe.

Podstawową dziedziną działalności sił zbrojnych w czasie pokoju jest szkolenie. Ma ono na celu przygotowanie się dowództw i wojsk do realizacji zadań w czasie wojny. Główne zadania szkoleniowe dla rodzajów sił zbrojnych i okręgów wojskowych powinny być ustalane na corocznej strategicznej grze wojennej prowadzonej przez zwierzchnika sił zbrojnych. Kierując się w pełni zasadami KBWE dotyczącymi budowy zaufania wojskowego / powiadamianie o manewrach, zapraszanie obserwatorów, przyjmowanie inspekcji itp/

dążymy do międzynarodowej jawności praktyki szkoleniowej oraz minimalizowania częstotliwości i długotrwałości dużych manewrów wojskowych.

Strategiczne rozwijanie sił zbrojnych na czas zagrożenia i wojny może odbywać się stopniowo /selektywnie/ lub jednocześnie /całościowo/. Zależnie od rodzaju i skali zagrożenia siły zbrojne mogą być mobilizacyjnie rozwinięte do 3-4 krotnej wielkości czasu pokojowego.

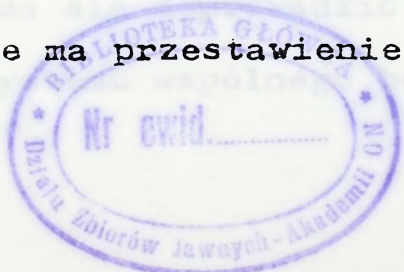
2. Pozamilitarne ogniwa obronne

Zgodnie z powinnościami konstytucyjnymi zadania obronne spoczywają na wszystkich, także pozamilitarnych ogniwach systemu państwowego, jak również niepaństwowych organizacjach politycznych, gospodarczych, społecznych, religijnych. Podstawą siły obronnej kraju jest świadomość obronna każdego obywatela kształtowana w rodzinie, szkole, pracy i we wszystkich sferach działalności publicznej.

Najważniejsze zadania obronne w czasie pokoju realizują polityczne, gospodarcze i administracyjne struktury państwowe. Dotyczy to w szczególności polityki zagranicznej, wywiadu, produkcji i zakupów uzbrojenia i sprzętu wojskowego, ochrony wewnętrznej ludności i struktur państwowych, w tym obrony cywilnej, oraz powszechnego szkolenia obronnego społeczeństwa.

Pozapaństwowe organizacje polityczne, gospodarcze i społeczne w czasie pokoju spełniają szczególną rolę w kształtowaniu świadomości obronnej Polaków oraz w powszechnym szkoleniu obronnym społeczeństwa.

Na czas zagrożenia i wojny podobnie jak siły zbrojne, również cały sektor pozamilitarny przechodzi w ramach selektywnej lub całościowej mobilizacji do funkcjonowania w reżimie wojennym. Szczególne znaczenie ma przestawienie na tory wojenne całej

/państwowej i pozapaństwowej/ gospodarki oraz administracji.

Kierowanie obronnością państwa w czasie pokoju sprawują wszystkie organa władzy i administracji państwowej stosownie do przypisanych im konstytucyjnie i ustawowo kompetencji i obowiązków, zapewniając tworzenie i utrzymanie na niezbędnym poziomie potencjału obronnego państwa.

W razie narastania zagrożenia wojennego rozwija się stopniowo /selektywnie/ lub jednocześnie /całościowo/ wojenny system kierowania państwem. Najwyższym strategicznym ośrodkiem decyzyjnym w czasie zagrożenia i wojny jest prezydent. Premier odpowiada za całość wewnętrznych funkcji państwa, a zwłaszcza za: organizację wsparcia i obsługi sił zbrojnych przez sektor pozamilitarny / odpowiedzialne - Ministerstwo Obrony Narodowej/; ochronę ludności i struktur państwa /odpowiedzialne - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych/; organizowanie zaspokajania materialnych i duchowych potrzeb ludności / pozostałe resorty i wojewodowie/.

Z chwilą rozwijania wojennego systemu kierowania państwem powoływany jest Naczelnny Dowódca WP. Sprawuje on strategiczne dowodzenie siłami zbrojnymi przy pomocy Sztabu Generalnego WP. Naczelnemu Dowódcy podlegać będą dowódcy związków operacyjnych i samodzielnych związków taktycznych sił lądowych, powietrznych i morskich.

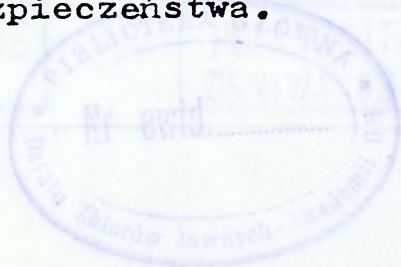
ZAKOŃCZENIE

Kończąc swój referat chciałbym podkreślić, że w Polsce z ogromną nadzieją oczekujemy pozytywnego rozwoju sytuacji polityczno-militarnej w Europie w dekadzie doprowadzającej nas do XXI wieku. Chcemy wierzyć, że zwycięży idea współpracy. Mamy nadzieję, że uda się doprowadzić do stworzenia skutecznego euroatlantyckiego systemu wspólnego bezpieczeństwa. Zdajemy sobie

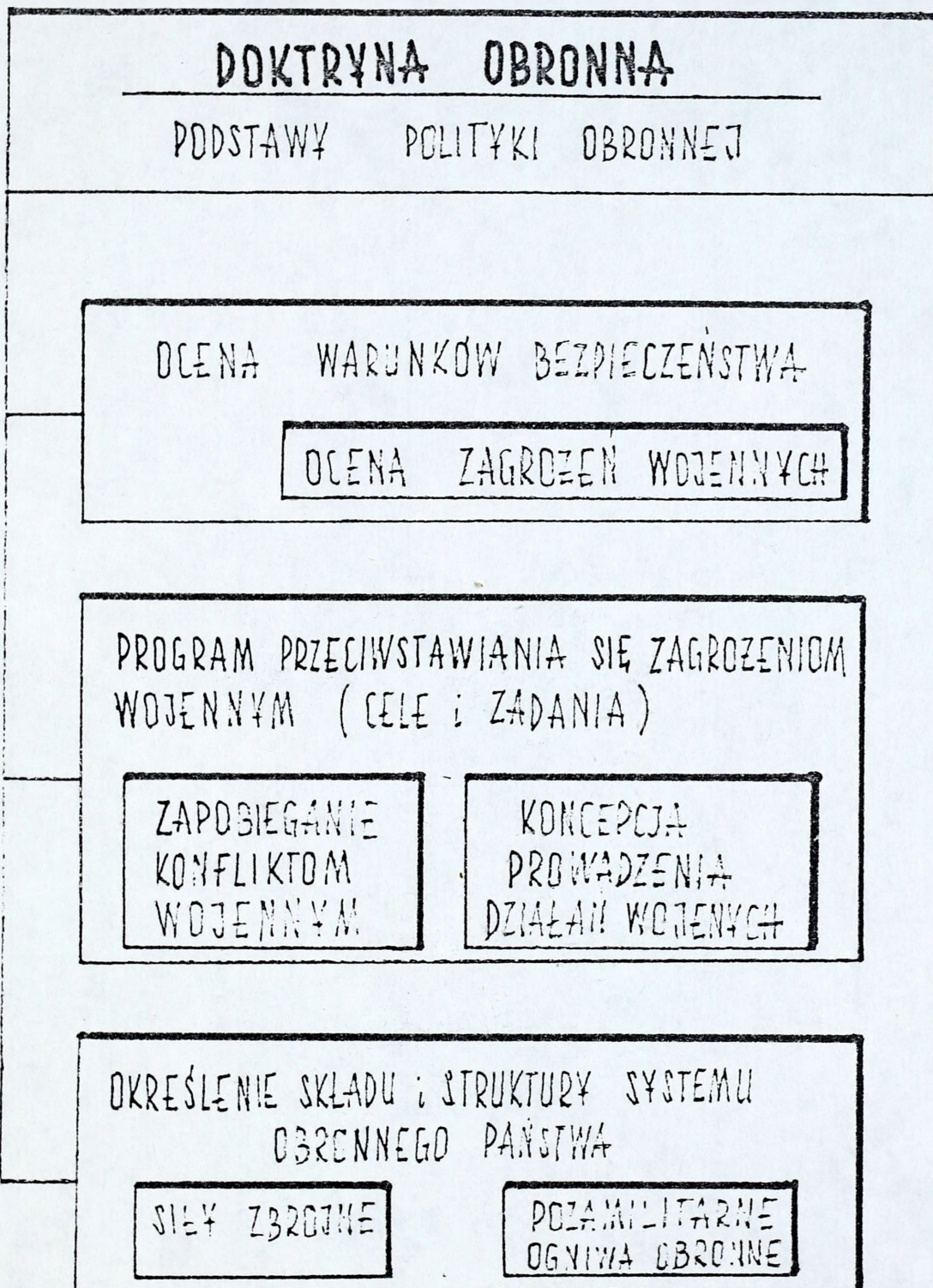
jednak sprawę z tego, że nie będzie to zadanie łatwe. Musimy liczyć się z wieloma trudnościami i zakłóceniami, które mogą mieć swe źródła niestety głównie w Europie Środkowej i Wschodniej.

Dotychczasowy i przewidywany w przyszłości rozwój sytuacji w Europie zmienia charakter zagrożenia bezpieczeństwa naszego kraju i wymaga istotnej przebudowy naszego systemu bezpieczeństwa, w tym sił zbrojnych. Strategicznym drogowskazem tej przebudowy czynimy włączenie się w przyszłościowy euroatlantycki system wspólnego bezpieczeństwa. Jednocześnie, w czasie dochodzenia do tego systemu, musimy utrzymywać stałą zdolność obronną odpowiednio do zmieniających się warunków strategiczno-politycznych i operacyjnych w naszym najbliższym otoczeniu, tj. w Europie Środkowo-Wschodniej. Musimy m.in. utrzymywać wojsko zdolne przeciwstawić się ewentualnym zagrożeniom militarnym. Będzie to musiało być wojsko mniej liczne, ale bardziej sprawne bojowo, o elastycznych strukturach organizacyjnych, z nowocześniejszym uzbrojeniem.

Będzie to też musiało być wojsko coraz bardziej otwarte na szerokie i wszechstronne więzi międzynarodowe. Oczekujemy dalszego poszerzania międzynarodowych kontaktów Wojska Polskiego. Ma to bowiem szczególne znaczenie dla budowy zaufania i umacniania poczucia wzajemnego bezpieczeństwa.

I. STRUKTURA DOKTRYNY OBRONNEJ

1. STRUKTURA DOKTRYNY OBRONNEJ

RODZAJE ZAGROZEŃ WOJENNYCH POLSKI W LATACH DZIEWIĘCDZIESIĄTYCH

LOKALNY, OGRANICZONY KONFLIKT WOJENNY

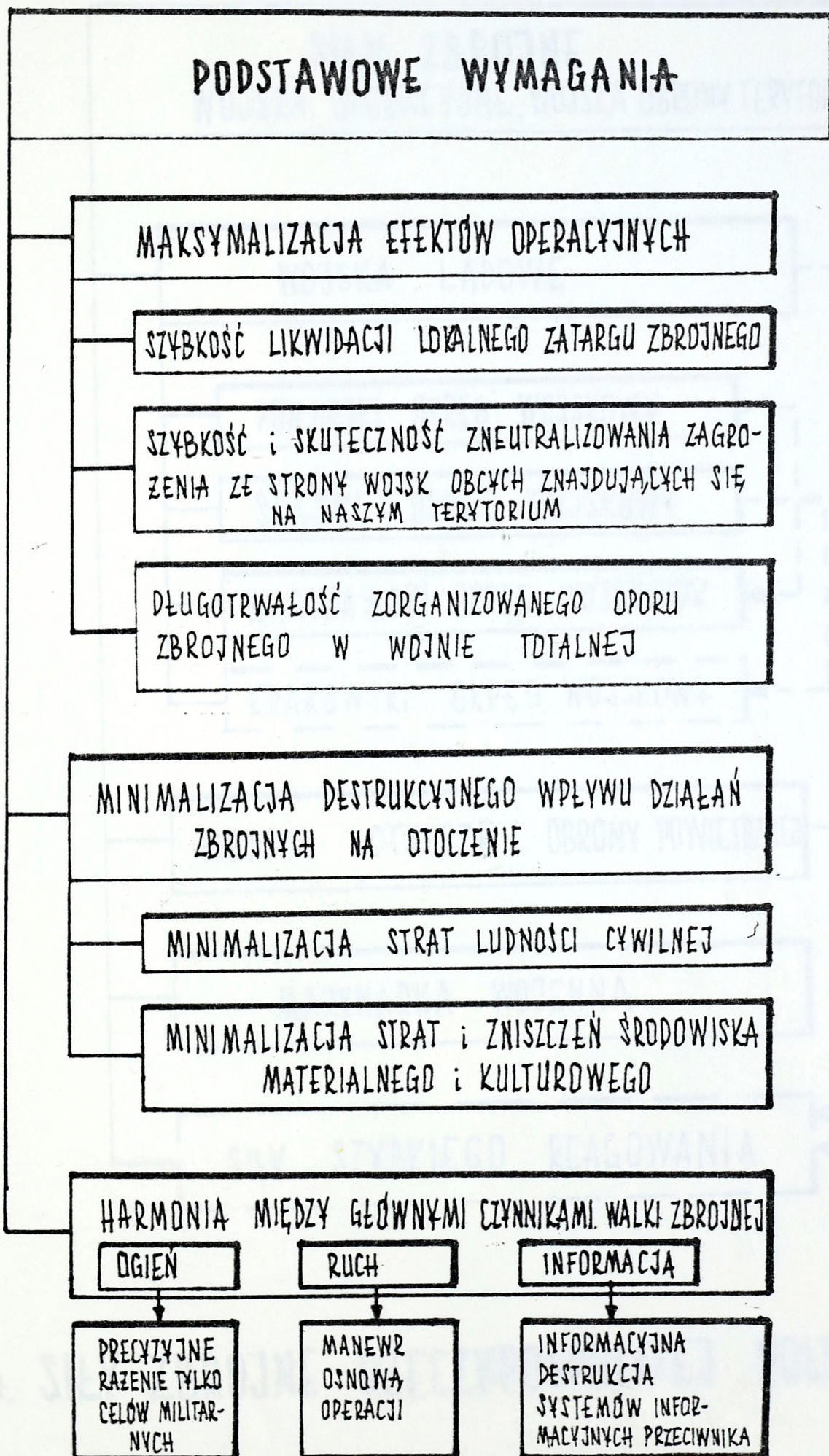
WOJNA NA DUŻĄ SKALĘ (TOTALNA)

ZAGROZENIE ZE STRONY WOJSK OBCYCH
ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERYTORIUM POLSKI

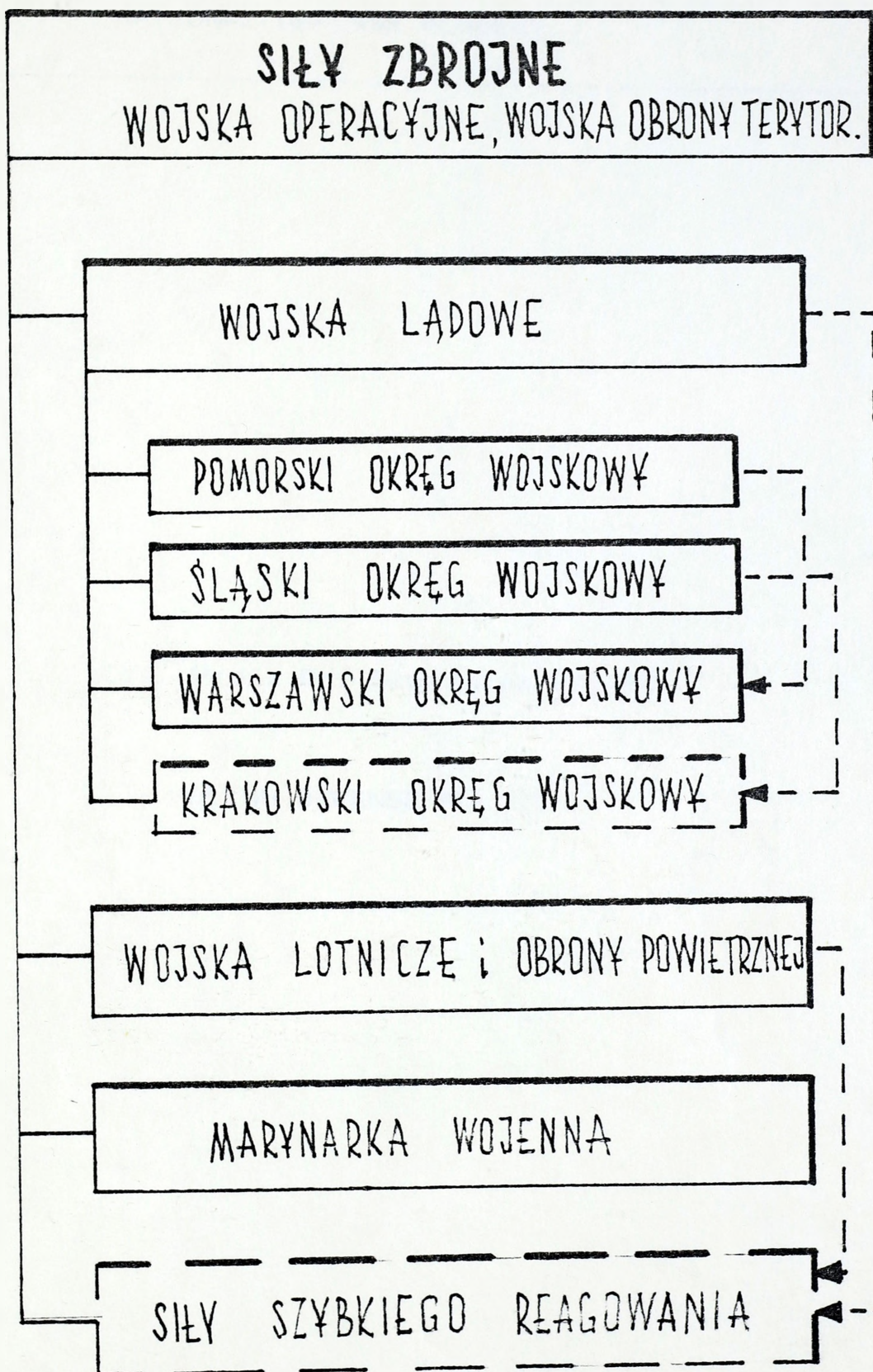
UDZIAŁ (W RAMACH ORGANIZACJI MIĘDZYNAROD)
W LIKWIDACJI KONFLIKTÓW WOJENNYCH
POZA GRANICAMI KRAJU

2. TYPOLOGIA ZAGROZEŃ WOJENNYCH

3. ISTOTA NOWEGO MODELU OPERACJI

3. ISTOTA NOWEGO MODELU OPERACJI

4. SIŁY ZBROJNE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

NATIONAL DEFENSE ACADEMY

Col. Prof. Dr. Stanisław KOZIEJ

POLISH DEFENSE POLICY

WARSAW

AUGUST

1992

The views expressed here are those
of the author and should not be
construed to represent the views of
the Ministry of National Defense,
the General Staff or the Academy of
National Defense

Translation:

Kazimierz SIKORSKI

Jolanta OLPINSKA

Hanna SIEMASZKO-KRUPIEJ

INTRODUCTION

Poland is going through a period of radical constitutional transition in all domains of political, economic, social, and intellectual life. It concerns to the full extent also the defensive policy including military issues. These changes result from the evolution of external as well as internal factors. The fact that Poland is at the stage of shifting from the totalitarian system to the democratic one has undoubtedly decisive influence upon the directions, character and pace of the changes. There is no experience in this field. It is a pioneer task and a pioneer activity. This can also be seen in the case of the army.

In this lecture I would like to present my reflections on the Polish defense policy. I shall concentrate mainly on military issues, although the defensive policy includes much more wider scope of problems.

Presently in Poland we bring to an end intensive conceptional works on reconstructing our military potential. All these works are aiming at precising a new security doctrine of the country as well as a new model of the armed forces.

As final decisions have not been made yet, I shall try to present in my lecture various variants of solving the problems which are taken into consideration at present. It will be, of course, my own individual opinion, the opinion of one of Polish Army officers, a research worker of the

Military Academy, and not necessarily the official standpoint of our army authorities.

I start with the statement that defense policy - as the main function of each country - is aimed to assure the safe and worthy life of nation and of each citizen, and to warrant sovereign state existence in existing borders and in the accepted by the nation constitutional system. Actually, they worked out the final shape of the doctrine, which will contain the basics of Polish defense policy.

The doctrine will precise the constitutional resolutions in the security area. The leading aim of the doctrinal concept is subordinated to the Polish national interest. The contents of concept is based on the highest national values, on the ethos of favoring independence and democratic movement which create new reality. They take into account the Polish political, economical and military reality. The doctrine - as the phraseological concept, which is to shape the state activity in the area of security - has to refer to the three basic component of any activity, which are: conditions, aims and means. Therefore, our defense policy, like any other one, has to solve three main problems, which are (draught 1):

- first - estimation of security environment of Poland, particularly - defining the possible war threats;

- second - program (the set of aims and tasks) of opposition to the potential war threats - the war conflict prevention, if not successfully - the strategic concept of

effective war activity conduction;

- third - defining the means necessary to fulfill assigned missions, the structure of state defensive system, particularly the structure of armed forces.

I am going to follow that formulation while presenting further considerations referring to the Polish defensive policy.

1. EVALUATION OF POLITICAL-MILITARY ENVIRONMENT OF POLISH SECURITY IN 1990'S.

Until quite recently the dominating feature of the political and military structure of Europe was the two-block system. The changes initiated in Central Europe, to which Poland has contributed substantially, caused evolution on a European scale. The most essential factors which influenced further political and military development of situation in Europe are as follows:

- rejection of Communism by the countries of Central Europe and formation of democratic structures in political and economic life;
- collapse of the Warsaw Pact and the Soviet Union;
- unification of Germany;
- origination of new, national state in Eastern and South Europe;
- successive development of European and European-Atlantic cooperation, and activity aimed to impart dynamism

to international organization (UN, ECSC, WEU, EC, NACC, etc.).

Analyzing present situation in Europe and noticeable tendencies of its development, it can be stated that in the 90-ties Europe will tend towards weakening and eventual elimination of various barriers and borders so far existing between countries, groups of countries and nations. It can be foreseen that the qualitatively new European-Atlantic common security system will be created gradually. If the previous European political-military structure tended towards disintegration of Europe and was based upon searching out or even creating contradictions within Europe, vision of the future European Atlantic common security system is looked upon as a structure integrating participant countries. The inconsistency among those countries would be solved in the framework of the system, using, if necessary, the pressure of other countries - parts (elements) of the system.

There is no doubt that the leading role in the process of shaping the Europe and common all European security system of future will be played by the USA, countries and West-European organization (EC, NATO), and process CSCE. East and Central Europe is spouse to be the area of the most essential and intense transformation. Crystalization of the political military situation just beside the east border will be of great importance for Poland.

Independently of the direction and rate of the political-military situation development still there will exist the potential sources of political tension, that can arise the crisis which creates the danger of war conflict. Poland does not treat any of our neighbour or another country as an enemy, which prepares aggression against Poland purposely. We must not, however, take into account the war threats which are objective, independent from the political will of particular countries even.

This objective conditions, which are typical just for East and Central Europe, are, first of all, steeped in national inconsistencies, and in the nationalisms which still have not become extinct and revive time to time. They revive particularly in the case of the national minorities in the newly arising independent countries of this part of Europe. The arising tensions could become the main source of internal and international crisis, and create war threats, for Poland as well.

Evaluation of possible political military situation development in 1990's show, that Poland has to take into account the threat of four kind of war conflicts (draught 2).

At the first place, the potential thread of local limited war conflict should be considered, the one which arise from the national inconsistencies. It could appear as an attempting to solve a controversial problem by the method of creation of the accomplished fact - rapid military action, limited as refer to the means and space. Such invasion can be

aimed, of course, to annex the part of Polish territory, but more probably it could be the land or airland raids which are the attempt of temporary military intervention to help the national minority in Poland or which are external reaction to the internal problems referring to the Polish minority. Such conflict could be characterized by the special operations conducted by opposing forces and by very variable intensity of military activity. They could become the nature of diversion, border passages of arms inclusive of full scale military operations. The political steps or initiatives could play essential role in solving such conflicts in all their phases, particularly in the initial and final ones.

There is a small probability of the large scale war threat against the existence of Poland. It would be the war of great tension, involving whole nation totally, its material and mental potential, including military one. War activity conducted in the condition of decided superiority of enemy and of his influence at the same time on the whole state territory, would characterize such a war.

Fact of staying of post-USSR armed forces on the territory of Poland and Germany create the specific kind of potential threat for Poland. It creates the danger of the transfer of internal conflict in the Union of Independent States to the territory of our country. Those forces can be withdrawn rapidly in the case of extremely danger development of political situation on the territory of former USSR, by different decisionmakers even. It could become the

uncontrolled movement of great forces across our territory, the forces being difficult to command, even the rebellious ones. The encounters among particular military grouping can not be excluded.

Poland - as the member of UN, CSCE and in further perspective, after joining the structure of common security system (NATO, Europe-Atlantic Security System) - can participate in extermination of war conflicts abroad (in Europe or outside the European continent) in the areas which are important for the whole community. The Polish territory could become the object of the intensified terroristic influence.

II. TO OPPOSE WAR THREAT PROGRAM

1. War conflict prevention.

The war conflict prevention is considered as the best Polish defence strategy. Therefore we declare for activity aiming to build Europe-Atlantic Common Security System, the one which is based on the positive experiences of West Europe, the one which would contain all states taking part in the CSCE process. The system should be constructed in such way and relations among its elements should have such nature to make it possible for remaining states and for the whole system to undertake the immediate response against any attempt of violation of desirable status quo.

We would like to take part in the creation of such system through integration with the existing West-European structures, including EC and NATO.

Poland will conduct independent defensive policy in the full accordance with the international law rules, resolutions of the UN Charter and other international agreements, including settlements of CSCE. We consider that particularly essential is to be animated by the rules of inviolability of existing in Europe borders, sovereignty, noninterference in internal matters, renouncement of usage or the threat of usage of forces. While ensuring security we would like to cooperate tightly with all neighbors, at the same time we do not like to enter into alliance with one of them against the other. Neighbors and regional (I mean Czechoslovakia, Hungary) cooperation in the area of defensive policy we treat as the creation of better conditions to join commonly the Europe-Atlantic common security system of future.

We would like to develop multidimensional Polish-German rapprochement, which could be come one of the most important agent of extinction of sources of the potential war threat which is supposed to follow from West to East Europe. We consider that it is very important to establish and shape the relations between Poland and the newly created countries outside our east border (Ukraine, Belarus, Lithuania) and Russia, the relations which could prevent arising conflict situations which are danger for peace.

Elimination of misgivings, biases, uncertainty suspicions and atmosphere of mutual confidence in the military area, and at the same time growing of publicness are recognized as the most important factor of minimizing of war threat. We declare for the model of European nonconfrontational military doctrine of each European state, for the doctrine which is based on increasing of the filling of safety of particular country and of general security as well, particularly the security of neighboring states.

We contribute all disarmament initiatives. We think, that manpower of an army of European state should be established on the level of 0,5 % of total of population. We express readiness to create international military units together with our neighbors.

We desire to develop close contacts with all countries which are interested in. We declare for enlargement of form of the scientific, education and cultural military cooperation. We are interested in: joined conferences, exchange of military student and lecturers; affording full possibility of mutual control and inspection, and organizing joined exercises.

We recognize that in the process of elimination of the sources of potential war conflicts the other than political and military human activity play the great role, as well. We endeavor after development of economical cooperation, we oppose to the employment of discriminating limitations in this area, and to the taking advantage of economical

superiority to work one's will upon another country. We admit economical partnership on the international arena and healthy market economy inside country to be essential factor of political stabilization diminishing the threat of military confrontation.

Poland declares for simplification of any interhuman contacts which ensure free flow of information, transmission of experiences, interpenetration of culture, fastening with rational and emotional, individual and group friendships which are aimed at elimination of nationalistic biases. We consider that in this area the main role should be played by different social, cultural, scientific, educational and other organizations. The important task, which we the envisage now, is to shape individual and group attitudes conformable to universal values, to shape peaceful individual and social consciousness.

2. War activity conduction concept.

If it would not be possible to prevent war conflict, Poland is decided to oppose any attempt of aggression. We should have to try to solve the conflict by military activity, diplomatic initiatives and special operations and to ensure the permanent fulfilling the state duty and life of nation in the war conditions.

2.1. Armed forces tasks.

Because of differentiation of war threats there will be different strategical aims and operational tasks (missions) of armed forces in the wartime. Previously, the main source of these tasks was our participation in the Warsaw Pact. Operational tasks of the Polish Army were a part of coalition tasks of armed forces in the theater of war. The nature of the tasks was determined by the geostrategic position of Poland in the Warsaw Pact and the place our army took in its military structure. Generally speaking, the tasks of the Polish Army consisted in taking part in a huge coalition operation, characterized by using concentrated armed forces, large quantity of equipment, extended substructure, and dominating role of fire factor. Undoubtedly, such a model of military operations becomes out-dated in self-defense conditions and within common security system of future.

The quickest resolution of the conflict will become the strategic aim of Poland to avoid long-lasting devastation of the country. It will be necessary to carry out defensive-offensive operation to gain that aim. The operation should include localization, stopping and defeating of enemy invasive group (raiding, landing troops). If there is a low intensity conflict the response includes only such activities like: cover, raid and antyterroristic missions, etc.

In the case of the total war against great power Poland has no chance to win individually in the open fight. In this case, the strategic aim could become to impose the organized resistance as long as possible, to inflict on enemy maximum losses, to demonstrate defensive determination and to save time for international counteraction. In such conditions Polish armed forces should organize strategic defence including defensive operations of first echelon forces and defensive battle on strategic defensive line. In the last resort the armed forces could have to go to irregular activity (missions) and to set into national resistance on the occupied territory.

If the necessity arise to neutralize the threat caused by the post-Soviet forces placed in Germany, our armed forces should be ready - accordingly to the situation and to the political decision - at first: to block west border and to unnable the uncontrolled entrance of these forces into Polish territory, or to escort operationally the organized groups to ensure their redeployment free from the possibility of collisions on the territory of our country. It could appear necessary to shadow, to intern or even to blockade and defeat some groups which would like willfully to stay in the chosen by them areas or places, in spite of their commands and Polish authorities decisions.

Polish Army of the 1990's has to be ready to attach different military groups to the international forces which should be prepared to fulfill different operational missions.

They could become the peace-keeping missions or the conflict response activity expeditious. Such operational tasks make qualitatively new demands to the forms and ways of operational missions conduction by our armed forces. The operation model of the 1990's has to have quite different basics, than the one which was created under former coalition doctrine. It considered the great "heavy" battles with gigantic fire duels devastating not only the opposing forces but the territory on which they took place, as well. Therefore, the future Polish Army operation model conventionally could be named as "decrease fire intensity operation" or "light maneuver operation". The main idea of our thinking should be, I think, avoiding, as much as possible, destruction of the country as a result of war activities: casualties, destruction of material and cultural goods. The ideal - which cannot be achieved, but towards which we should be tending to in our operational thinking and concepts - is limiting the content and the results of war on own territory only to military ones. Thus, the basic criteria of new operational model can be as follows (draught 3):

a) Firstly, maximization of operational effects in the shape of long lasting organized military resistance to an overwhelming aggressor (in the variant of strategic defense) or the rate of elimination of local military conflict in the border - line zone (in the local counter-operation variant).

b) Secondly, minimization of the destructive influence of the military operation on the environment.

In sum, the low-intensity military operation concept assumes restoration of, distorted in the up-till-now model, harmony of motion, fire and information factors. Previously, fire component could dominate in the model of coalition operation which was to be conducted outside the territory of our country. Now, under no circumstances can we look for solution in gigantic destructive fire exchanges. This is why, instead of destructive battles, our concepts of operations should include more short-lasting encounters in the form of prepared as a result of maneuvering sudden sharp strikes, ended up in retreat in order to perform a subsequent maneuvering preparing favorable conditions for the next encounter. Therefore, the main component of operation has to be maneuver, based, of course, on the strong resistance of forces in essential areas and supported by precision fire devastating enemy military objects (targets) and by destructive information influence (trick, deception, electronic countermeasures, etc.) on the enemy information systems (command, intelligence, electronic warfare and communication).

2.2. Non-military tasks.

Of course, parallelly to the military response against aggression we consider the intensification of Polish foreign policy during the wartime, the policy aimed at resolving the conflict. Diplomacy will play main role, the diplomacy

coordinated with the international activity in the economical and military spheres. Poland will appeal to world and European organization and international authorities, to friendly states and to international public opinion for objective judgment of arising situation and for gaining measurable help to solve the situation. We are going to look permanently for the possibilities to extinct conflict in the direct diplomatic contacts with the enemy. We consider that such an activity could be successful particularly in the case of the local war conflict of changing ("waving") military intensity, and in the case of neutralization of the threat caused by the foreign armies placed on our territory.

Intelligence and Special Operations Forces activity play special role during the wartime. Getting the overtaking information about the enemy, his forces and intentions, disorganization of his activity, weakening of his will and abilities to conduct the war are, undoubtedly, important strategic factors which could essentially influence conduct and results of the war.

To ensure the proper functioning of the state and nation life in the war condition it will be necessary to realize the basic tasks of three following groups:

- a) protection of population and state structures;
- b) organizing of armed forces support;
- c) satisfying the material and mental demands of population.

Protection of population and state structures during wartime is secured: by the counteractions against intelligence penetration and against special forces operations; by the enforcement of the law and of the administrative and military authorities decisions; by elimination of the results (damages) caused by the war activity (civil defense).

Organizing of armed forces support includes particularly: administrative support of armed forces replacement and replenishment; maintenance; medical support; all kind mental attendance and moral support.

Satisfying the material and mental demands of population in the war conditions will need, first of all: to take care of the amount and assortment of basic consumer goods production; national economy war conversion; information and cultural activity integrating nation around the main tasks of wartime.

III. DEFENSIVE SYSTEM OF POLAND

The Defensive System of Poland is kept and developed during the peace time to response the war threat and to perform the internal and external war missions. Armed Forces are its main element. Besides, we can distinguish some nonmilitary defensive cells and defense command system.

1. Armed forces

The new content of operational tasks of the Polish Army as well as different than before accepted conditions of their realization require radical changes in the armed forces. This is why intensive works on a new model of the army are in progress. Considerable cuts in quantity and structural transformations, changes of disposition of troops, technical modernization are planned, too.

According to international agreements, changing of operational and strategic needs and economic abilities of the country, we predict that by the mid 90-ties the manpower of our army will be limited to 250 thousand soldiers during peace. Personally, I estimate in the case of favorable development of international situation and creation of Europe-Atlantic common security system, the manpower of the armed forces of every European country can be decreased to 0,3 - 0,5 % (per cent) of population. It would mean that at the threshold of the 21-st century Poland could have an army of about 150 thousand soldiers.

In the 90-ties we shall have to carry out a substantial reorganization of the army at the operational levels. Former structure of our army was subordinated to coalition requirements of the Warsaw Pact. In order to participate in a big coalition operation in the Western theater of war we were to constitute a higher operational union, namely a front,

consisting of two all-military armies and mechanized corps as well as air-force unions and units, air-defense and other services. The Navy was to act within the Unified Baltic Fleet. The territory of the country was divided into three military districts, at the same time the substantial majority of the armed forces was disposed in the West and the North of the country. The whole of the armed forces was prepared to act only in the Western strategic directions.

The situation has changed radically now. We do not need a big massive operational concentration in the form of a front. We must have an army consisting of smaller, but highly mobile groupings, additionally capable of acting in the situation of threat from various directions. There are many arguments for the ground forces that they should have, in our conditions, corps structure at the operational level and brigade and battalion structures at the tactic level as more suitable than the massive army - division structure. It is still discussed, research and drill experiments are being carried out. The shifting to the corps structure can be quite easy, but changes at the tactic level must undoubtedly take longer, because they entail the necessity of new equipment.

Polish Armed Forces will contain three arms: army, air forces and navy (draught 4). There is considered the division of country territory into four military districts and steady dispersion of the armed forces on the country. It means, practically, the reinforcement of east military districts - Warsaw and Cracow ones.

Each of the arms will consist of two parts:

- operational forces - consisting of the military units equipped with the best ordnance (accordingly to the Vienna agreement limitations) - units regular in high degree;

- territorial defence forces - accounting about 20 % of total manpower in the peace time, and 50 % during war time - equipped with the light antitank, antiaircraft and rifle weapons.

We plan to create the qualitatively new element of armed forces - so called the Rapid Response Forces (or - forces of first level combat readiness). We recognize the Creation of these forces as the priority task. The Rapid Response Forces are to be the vanguard of Polish Army fully completed, of highest level of combat readiness/combat capabilities, highly regular (regular service, contract service). The Rapid Response Forces would be assigned to immediate action in any place and at any direction, and to oppose individually an unexpected local threat, to create conditions to develop main forces, to act as the Supreme Commander strategic reserve (during war time), and to join peace missions and other military missions in the entire international forces. We assume, that the Rapid Response Forces will consist of the Assault Brigade (in the future Air-Mechanized Brigade) 1-2 Light Mechanized Brigades, Regiment of Gunships, command intelligence, support and maintenance units.

An extremely difficult task which awaits us in the 90-ties will be technical modernization of the armed forces. In this respect the state of our army can be looked upon very critically. Most often our equipment is out-dated and not of a very good quality. Moreover, according to formerly predicted operational tasks within the Warsaw Pact, our equipment is most often heavy and meant for attack.

According to the Vienna Disarmament Conference agreements Poland can have:

- 1730 tanks;
- 2150 armored personnel carriers (including 1700 infantry combat vehicles);
- 1610 artillery units of more than 100 mm;
- 130 helicopters armed with rockets;
- 460 warplanes.

It means that basic types of weapons will have to be reduced more or less by half. Simultaneously with the reduction we should also carry out technical reorientation, the idea of which should be transforming our up-till-now heavy army prepared for big destructive battles during huge coalitional operations into a light highly mobile army, which is capable of taking maneuvering actions of small self-contained groupings on a vast area. In order to achieve this in the 90-ties we shall have to, apart from quantitative reductions, successively replace the remaining heavy weapons with high maneuverability and precision of destruction ones. It would also be necessary to increase the potential of the

means of electronic warfare.

One of the ways of such the Polish Army technical modernization should be, for instance, in the ground forces successive replacing a considerable number of tanks with helicopters. Personally, I think that even not entirely perfect helicopters are much more needed than tanks. This belief comes from the analysis of possible future operational tasks of our armed forces and conditions of their performing. It will also lead to desirable transformation of the troops into air-ground forces.

The training is the main area of armed forces activity during the peace time. The training is aimed to prepare the Head Quarters and forces to fulfill the missions during the war time. The main arms and military district training tasks should be established as result of annual strategic war game led by the Supreme Commander. Following strictly the rules of CSCE as regards to the building of military confidence measures (exercises notification, observer invitation, inspection acceptance, etc.), we steer to the public access of training activity, and to minimize the frequency and duration of big military maneuvers.

Strategic development of armed forces for the time of threat and war, could follow gradually (selectively) or simultaneously (totally). Armed forces could be mobilized up to the 3-4 times of peace time manpower, accordingly to the kind and scale of threat.

2. Non-military defensive environment.

Accordingly to the constitutional obligation the defensive tasks are assigned to the all cells, to the non-military state system elements, and to the non-state political, economic, social, religion organization, as well. The defensive consciousness of each citizen creates base of the defensive strength of our country, the consciousness which is formed in the family, school, work, and in the all spheres of public activity.

The political, economic, and administrative state structures fulfill the most important defensive tasks during the peace time. It refers, first of all, to the international policy, intelligence, production and purchase of armor and military equipment, internal protection of population and state structures (including the civil defense), and public defensive training of population.

Non-state political, economic, and social organizations play a special role in shaping the Poles defensive consciousness, and in the public defensive training of population.

The non-military sector, like armed forces goes to function under the war mode in the framework of selective or total mobilization, during the time of threat or war. The conversion into the war mode of the whole (state and non-state) economy and administration plays the particular role.

All authority and administration organs control defensive system accordingly to the constitutionally and statutorily competence and obligations. They ensure that defensive state potential is created and kept on the necessary level.

War state control system is developed gradually (selectively) or simultaneously (totally) in case of war threat increase. The President becomes the highest strategic decision center, during the time of threat and war. The Premier is responsible for the all internal state functions, particularly: organizing of armed forces non-military sector support (responsible - National Defense Ministry); population and state structures protection (responsible - Ministry of Home Affairs); organizing of providing population material and mental needs (the other ministries and voivods).

The Polish Army Supreme Commander is appointed at the time, when the state control war system is developed. He is in authority of strategic command of Armed Forces with the help of General Staff. The Army/Corps Commanders in Chief and Commanders in Chief of tactical level arms units which do not belong to the Army/Corps structures, will be subordinated to the Polish Army Supreme Commander.

CONCLUSION

To end this lecture I would like to emphasize the fact that we hopefully wait for a positive development of political and military situation in Europe in the decade leading us to the 21-st century. We would like to believe that the idea of cooperation will win. We hope that the attempt to create a Europe-Atlantic common security system will be successful. We have to take into account many difficulties and disturbances, which can, unfortunately, arise mainly in Central and Eastern Europe.

The present and predictable development of the situation in Europe changes the character of a potential danger and requires a considerable reconstruction of our defensive system, including our armed forces. We make in the main point of the issue to join the future Europe-Atlantic common security system. At the same time, in the process of creating such a system we shall have to keep a permanent defensive power according to the changing strategic, political and operational conditions in our environment, i.e. Central-Eastern Europe. Among others we have to keep the army capable of facing a possible military threat. The armed forces will have to be less numerous, but more efficient combatively, with flexible organization structures and equipped with modern weapon.

The army will also have to be more and more open to wide and extensive international relations. We also expect

further expanding of the Polish Army international contacts.
It is of great importance to building mutual confidence and
confirm the feeling of security.

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION..... 3

I. EVALUATION OF POLITICAL-MILITARY ENVIRONMENT OF
POLISH SECURITY IN 1990'S..... 5

II. TO OPPOSE WAR THREAT PROGRAM..... 9

 1. War conflict prevention..... 9

 2. War activity conduction concept..... 12

 2.1. Armed forces tasks..... 13

 2.2. Non-military tasks..... 16

III. DEFENSIVE SYSTEM OF POLAND..... 18

 1. Armed forces..... 19

 2. Non-military defensive environment..... 24

CONCLUSION..... 26

DEFENSIVE DOCTRINE
DEFENSIVE POLICY BASES

ESTIMATION OF SECURITY CONDITIONS
ESTIMATION OF WAR THREATS

TO OPPOSE THE WAR THREAT PROGRAM (AIMS AND TASKS)

WAR CONFLICT PREVENTION

WAR ACTIVITY CONDUCTION

CONCEPT

CREATING THE STRUCTURE OF STATE DEFENSIVE SYSTEM

ARMED FORCES

NON-MILITARY DEFENSIVE

CELLS

1. DEFENSIVE DOCTRINE STRUCTURE

THE WAR THREATS OF POLAND IN 1990'S

LOCAL, LIMITED WAR CONFLICT

LARGE SCALE WAR (TOTAL WAR)

THREAT POSED BY THE FOREIGN ARMIES PLACED ON POLISH
TERRITORY

TAKING PART (IN THE FRAMEWORK OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS)
IN LIQUIDATION OF WAR CONFLICTS OUTSIDE POLISH BORDERS

2. WAR THREATS TYPOLOGY

BASIC DEMANDS

MAXIMIZATION OF OPERATIONAL DEFECTS

RAPIDITY OF LOCAL MILITARY CONFLICT LIQUIDATION

RAPIDITY AND EFFECTIVENESS OF NEUTRALIZATION OF THREAT POSED
BY THE FOREIGN ARMIES PLACED ON OUR TERRITORY

LONG DURATION OF ORGANIZED MILITARY RESISTANCE IN THE
CONDITIONS OF TOTAL WAR

MINIMIZING OF DESTRUCTIVE INFLUENCE OF MILITARY ACTIVITY ON
THE ENVIRONMENT

MINIMIZING OF CIVILIAN POPULATION CASUALTIES

MINIMIZING OF LOSSES AND DAMAGES OF THE MATERIAL AND CULTURAL
ENVIRONMENT

HARMONY AMONG MAIN COMBAT COMPONENTS

FIRE	MANEUVER	INFORMATION
PRECISION STRIKING	MANEUVER	INFORMATION
THE MILITARY	STRUCTURE	DESTRUCTION
TARGETS ONLY	OF OPERATIONS	OF ENEMY IN- FORMATION SYSTEMS

3. NATURE OF THE MILITARY OPERATION NEW MODEL

ARMED FORCES
OPERATIONAL FORCES, TERRITORIAL DEFENSE FORCES

ARMY

POMERANIAN MILITARY DISTRICT

SILESIA MILITARY DISTRICT

WARSAW MILITARY DISTRICT

CRACOW MILITARY DISTRICT

AIR AND AIR-DEFENSE FORCES

NAVY

RAPID RESPONSE FORCES

4. POLISH ARMED FORCES

